

Ledamöter	Bengt Hackberg (S), Ordförande Ninni Gustavsson (M), Vice ordförande Ulrika Persson (C) Joseph Farjallah (S), Göran Paulsson (M)
Tjänstgörande ersättare	Susanne Råbius (MP) för Isabell Leoson (S), Othmar Nekham (C) för Marita Ahlström (S)
Övriga närvarande	Per Ola Svensson, sekreterare Anders Ramberg, förvaltningschef Angelica Nordlund, inspektör, via Teams, §§ 127-130 Julia Lindau, inspektör, via Teams, § 131 Marita Ahlström (S)
Paragrafer	§§ 127-137
Justering	Ordföranden och Göran Paulsson

Underskrifter	Sekreterare
	Per Ola Svensson
	Ordförande
	Bengt Hackberg
	Justerare
	Göran Paulsson

Justerat 2021-12-15 och anslaget 2021-12-16

Underskrift.....
Per Ola Svensson

Innehåll

§ 127	Krav förenat med vite på temperaturmätning och redovisning av uppgifter om värme inomhus i Tullbro förskola Herting 2:1 Dnr M-2020-1479	4
§ 128	Krav förenat med vite på temperaturmätning och redovisning av uppgifter om värme inomhus i Violens förskola Skogstorp 4:128 Dnr M-2020-889	10
§ 129	Krav förenat med vite på temperaturmätning och redovisning av uppgifter om värme inomhus i Kristineslättis förskola Fredstiden 2 Dnr M-2020-970	16
§ 130	Krav förenat med vite på temperaturmätning och redovisning av uppgifter om värme inomhus i Fajans förskola Kristinehöjd 1 Dnr M-2020-870	22
§ 131	Förbud mot utsläpp av avloppsvatten Torstorp X:X Dnr M-2021-1909	28
§ 132	Uppföljning av budget och verksamhetsplan november 2021 Dnr M-2020-916	30
§ 133	Översyn av timtaxan inför 2022 inom miljö- och hälsoskyddsnamndens verksamhetsområde Dnr M-2021-2969	31
§ 134	Tillsyns- och kontrollplaner för perioden 2022-2024 Dnr M-2021-2970	33
§ 135	Intern kontroll för verksamhetsåret 2022 Dnr M-2021-3009	34
§ 136	Delegationsbeslut November 2021	35
§ 137	Kurser och konferenser	50

§ 127

Krav förenat med vite på temperaturmätning inomhus och redovisning av uppgifter för Tullbro förskola Herting 2:1

Dnr M-2020-1479

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att Falkenbergs kommun, genom barn- och utbildningsnämnden, org. nr 212000-1231, såsom verksamhetsutövare på Tullbro förskola på aktuell fastighet, ska göra följande:

1. Under sommarhalvåret 2022 minst följa de åtgärder som ni redovisat för oss den 30 april 2021 som arbetsmaterial i dokumenten:
 - a. *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder*
 - b. *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*
2. Genomföra indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma. Den indikerande mätningen ska genomföras dagligen när verksamheten är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022.
3. Resultatet från temperaturmätningen ska redovisas skriftligt och innehålla uppgifter om:
 - a. I vilka rum som mätningen genomförts
 - b. Mätdatum
 - c. Uppmätta temperaturer inomhus
 - d. Temperatur utomhus
 - e. Väderlek och annan relevant information vid mättillfället (tex molnigt, soligt)
4. Redovisa en skriftlig generell utvärdering om hur verksamheten har upplevt att rutiner och åtgärder i punkt 1 har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts mellan den 1 juni fram till 31 augusti 2022 när verksamheten varit öppen.
5. Redovisa hur barnens utesov kommer att ordnas under sommaren 2022 så att förskolans barn inte exponeras för höga temperaturer.

Punkt 3 och 4 ska redovisas till oss senast **den 30 oktober 2022**. Punkt 5 ska redovisas senast **den 29 april 2022**.

Punkt 3 förenas med vite om 50 000 kronor och punkt 4 förenas med ett vite om 20 000 kronor. Punkt 5 förenas med vite om 10 000 kronor.

§ 127 forts.

Skriv under och skicka tillbaka det bifogade delgivningskvittot när ni tagit emot detta beslut. Beslutet kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga.

Motivering av beslut

Höga temperaturer

Vid problem med höga temperaturer inomhus kan luften bli torr vilket påverkar andningsvägarna samt att allmänsymptom som att känna sig ”tung i huvudet”, illamående och huvudvärk kan uppstå. Om man blir utsatt för hög värme under en längre tid som t.ex. vid värmeböljor kan även hjärt- och kärlsjukdomar förekomma som ett resultat av värmen. Ihållande värme kan medföra olika stora risker för olika individer och små barn hör till en grupp som har nedsatt förmåga att reglera kroppstemperaturen.

Fönster som utsätts för solstrålning kan bidra till att temperaturen blir hög i lokaler. Solens kortvågiga strålning omvandlas till värmeenergi när den går genom fönsterglas och absorberas av väggar och föremål. Återstrålningen blir sedan långvågig vilken inte direkt kan passera genom ett fönsterglas. Detta fenomen kallas för växthuseffekten och förklarar varför det kan bli varmare inomhus än utomhus. För att hindra dessa kortvågiga solstrålar från att komma in är det effektivaste skyddet att ha utvändigt solavskärmning men det finns också speciella typer av fönsterglas.

Av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (FoHMFS 2014:7) framgår att resultat från indikerande mätningar av temperatur inomhus som ligger över 26 °C under sommaren visar på behov av fortsatt utredning alternativt behov av åtgärder för att sänka temperaturerna. Detta under förutsättning att temperaturen inte är helt tillfällig.

Hög inomhustemperatur på andra förskolor med lokaler i paviljonger

Vid vår tillsyn under försommaren 2020 noterade vi en avvikelse gällande hög inomhustemperatur i Tullbro förskolas lokaler. Tullbro förskola har sina lokaler i sammanfogade paviljonger i ett plan och med platt tak. Paviljongerna står på en öppen yta utan skugga från omkringliggande byggnader och/eller växtlighet, vilket innebär att solen kan stråla på förskolans lokaler under dygnets alla ljusa timmar. Paviljongerna tar sin tilluft från taket.

Efter vår tillsyn i andra kommunala förskolor med liknande förutsättningar under våren 2020 ställde vi krav på temperaturmätning inomhus under sommaren 2020. Dessa förskolor har, liksom Tullbro förskola, verksamhet i paviljonger där tilluften tas från taket och som står på en öppen yta utan skugga från intilliggande byggnader och/eller växtlighet. Mätresultaten från 2020 visar att inomhustemperaturerna kunde bli över 35 °C periodvis. Sammantaget bedömer vi att de uppmätta inomhustemperaturerna i dessa förskolor är höga. Vi

§ 127 forts.

anser därför att det krävs att åtgärder vidtas för att inomhustemperaturen i dessa förskolor ska sänkas.

Eftersom Tullbro förskola har liknande förutsättningar som de ovan nämnda förskolorna anser vi att det finns en risk att inomhustemperaturerna på Tullbro förskola är lika höga som på förskolorna där mätning genomfördes 2020. Vi anser det därför rimligt att åtgärder behöver vidtas även på Tullbro förskola för att Folkhälsomyndighetens allmänna råd för temperaturer inomhus ska klaras.

Höga temperaturer där barnen sover

När vi gjorde vår tillsyn på Tullbro förskola under 2020 berättade personalen att en del av förskolans barn sover ute i vagnar på en plats där det inte finns något solskydd. Personalen berättade även att det kan bli mycket varmt på aktuell plats och att det även blir varmt i barnens vagnar. Vi noterade även att personalen inte visste vilken faktisk temperatur det var på de olika platser som barnen sov på.

Miljö- och hälsoskyddsämnden anser att det finns en risk för barnens hälsa att vistas i varma miljöer. Risken bedöms extra stor när barnen sover eftersom solen då står som högst och det oftast är som varmast utomhus. Vi anser även att det finns brister i verksamhetens egenkontroll eftersom det saknas kunskap om vilka faktiska temperaturer som barnen utsätts för, vilket är en del av verksamhetens riskbedömning.

Redovisade åtgärder för att minska risken för exponering av höga temperaturer

Under våren 2021 framförde ni att den höga inomhustemperaturen i paviljonglokaler troligen beror på dess platta tak, men även att den tilluft som dras in i lokalerna är varm i sig. Luften är varm eftersom tilluften i paviljonger hämtas ofta från byggnadens tak och solen ligger ofta på tilluftsdonen. Ni har även redovisat att verksamheten behöver säkerställa att solen inte lyser rakt in i lokalerna.

Ni har redovisat två dokument för oss som visar hur inomhustemperaturen ska kunna sänkas under varma perioder i paviljonglokaler. Ni har även förtydligt vilka rutiner förskoleverksamheten själva måste ha för att tillgodose skydd mot solbestralning och höga temperaturer. Dokumenten skickades in till oss den 30 april 2021 och är en del av ett arbetsmaterial som ni har avsett att förtydliga. Dokumenten heter *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder* och *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestralning och högre temperaturer*.

Den sistnämnda rutinen har en generell del för samtliga förskolor och omfattar både inomhus- och utomhusmiljön (bland annat utesov). När rutinen väl har implementerats ska rutinen, enligt er, förtydligas ytterligare med lokala förutsättningar och anpassningar för varje enskild förskola.

Miljö- och hälsoskyddsämnden har granskat dokumenten och vi anser att det är rimligt att Tullbro förskola minst ska arbeta utifrån dessa två dokument under

§ 127 forts.

sommaren 2022. I det fall ni anser att ytterligare åtgärder krävs för att sänka inomhustemperaturen, så bör lämpligen även dessa vidtas.

Uppföljning av rutiner och arbetssätt

Arbetssätten som ni redovisade i de två dokumenten är framtagna under våren 2021 och är, vad vi kan förstå, än så länge inte praktiskt prövade.

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser därför att det är rimligt att ställa krav på att ni efter sommaren 2022 ska redovisa hur och om rutiner och åtgärder har fungerat. Som en del av uppföljningen anser vi det rimligt att ni ska genomföra dagliga indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma, och att mätningen ska genomföras när förskolan är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022. Vi anser det även rimligt att redovisningen från temperaturmätningen ska innehålla uppgifter om i vilka rum som mätningen genomförts, mätdatum, uppmätta temperaturer inomhus, uppmätta temperaturer utomhus, väderlek och annan relevant information vid mättillfället (tex molnigt, soligt).

Vi bedömer det som rimligt att ni senast den 30 oktober 2022 redovisar resultatet från temperaturmätningarna, tillsammans med en generell utvärdering om hur verksamheten upplever att era rutiner beskrivna i dokumenten har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts fram till 31 augusti 2022. Vi anser även det rimligt att ni, senast den 29 april, redovisar hur Tullbro förskola har ordnat så att förskolans barn inte exponeras för höga lufttemperaturer när de sover.

Redovisningarna behövs för att miljö- och hälsoskydds nämnden ska kunna bedöma om åtgärderna enligt tidigare nämnda dokument haft effekt eller om fler åtgärder behöver utföras för att barnen på Tullbro förskola inte ska utsättas för höga lufttemperaturer.

Förenat med vite

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser det som rimligt att beslutspunkterna 3 -5 ovan förenas med ett vite eftersom ni inte följde vårt beslut från maj 2021 där vi ställt krav på liknande undersökningar och redovisningar.

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser att det är mycket angeläget att de av er redovisade åtgärderna vidtas och sedan utvärderas. Vi anser att utvärderingen inte kan vänta fler år och bedömer det därför rimligt att förena punkt 3, 4 och 5 med vite om 50 000 kronor, 20 000 kronor respektive.

Lagstöd

Av 2 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) följer att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som

§ 127 forts.

behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kraven i ovan nämnda lagstöd gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Detta följer av 2 kap. 7 § miljöbalken.

Av 9 kap. 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Av 26 kap. 21 § miljöbalken följer att tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Beslut och förelägganden enligt miljöbalken får förenas med vite, enligt 14 § 26 kap miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

Under 2020 gjorde miljö- och hälsoskyddsnämnden en inspektion på Tullbro förskola. Vid inspektionen noterades avvikelser bland annat gällande avsaknad av solskydd på förskolans utegård, höga inomhustemperaturer och höga temperaturer där vissa av barnens sover.

§ 127 forts.

Krav sommaren 2021

I maj 2021 ställde vi krav på att ni, liksom i detta beslut, skulle arbeta utifrån de två redovisade dokumenten och genomföra temperaturmätningar i förskolans lokaler under sommaren 2021. Resultatet från temperaturmätningen och en generell utvärdering samt en redovisning av hur ni säkerställde att förskolans barn inte utsattes för höga lufttemperaturer när de sov under sommaren 2021 skulle redovisas senast den 30 oktober 2021.

I mitten av november 2021 hade vi ännu inte fått ta del av underlaget enligt ovan och kommunicerade därför inför beslut förenat med vite. Vi fick då informationen att det varken utförts någon temperaturmätning eller generell utvärdering efter sommaren 2021 för Tullbro förskola. Vidare fick vi informationen att ytterligare friskluftsintag samt AC kan behövas för att få en jämnare temperaturkurva i paviljonglokaler.

Solskydd på utegården

Den 16 september 2021 gjorde vi en uppföljande inspektion på platsen och noterade att ett nytt permanent solskydd installerats på Tullbro förskolas utegård. Vidare har vi fått information om att förskolan fått ytterligare parasoller och parasollfötter till sitt förfogande på utegården.

Information

Mätning av temperatur

Redovisning av temperatur utomhus kan ske genom faktisk mätning av temperatur utomhus på vid förskolan (notera då även om temperaturen mättes i skugga eller i direkt sol) eller genom avläsning hos SMHI eller liknande väderinformatör.

En indikerande mätning kan enligt Folkhälsomyndigheten utföras med en lufttermometer men det är oftast bäst att använda en registrerande lufttemperaturmätare (logger).

Luftkvalitet i förskolan

Miljö- och hälsoskyddsnamnden vill informera er om att en lösning för att sänkta temperaturen inne i förskolans lokaler inte får ske på bekostnad av att ha en fungerande ventilation inne i förskolans lokaler. Det är upp till er att visa att era rutiner och arbetssätt även säkerställer en god luftkvalitet inomhus i samtliga lokaler och inte bara i de rum som har fönster mot skuggsidan. Ventilation syftar även till att vädra ut emissioner från inredning och byggmaterial samt eventuell radongas.

Uppföljning

Uppföljning kommer att ske efter den 30 oktober 2022.

§ 127 forts.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-12-01 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 128

Krav förenat med vite på temperaturmätning inomhus och redovisning av uppgifter för Violens förskola Skogstorp 4:128

Dnr M-2020-889

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att Falkenbergs kommun, genom barn- och utbildningsnämnden, org. nr 212000-1231, såsom verksamhetsutövare på Violens förskola på aktuell fastighet, ska göra följande:

1. Under sommarhalvåret 2022 minst följa de åtgärder som ni redovisat för oss den 30 april 2021 som arbetsmaterial i dokumenten:
 - a. *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder*
 - b. *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*
2. Genomföra indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma. Den indikerande mätningen ska genomföras dagligen när verksamheten är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022.
3. Resultatet från temperaturmätningen ska redovisas skriftligt och innehålla uppgifter om:
 - a. I vilka rum som mätningen genomförts
 - b. Mätdatum
 - c. Uppmätta temperaturer inomhus
 - d. Temperatur utomhus
 - e. Väderlek och annan relevant information vid mättillfället (tex molnigt, soligt)
4. Redovisa en skriftlig generell utvärdering om hur verksamheten har upplevt att rutiner och åtgärder i punkt 1 har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts mellan den 1 juni fram till 31 augusti 2022 när verksamheten varit öppen.

Punkt 3 och 4 ska redovisas till oss senast den 30 oktober 2022.

Punkt 3 förenas med vite om 50 000 kronor och punkt 4 förenas med ett vite om 20 000 kronor.

Skriv under och skicka tillbaka det bifogade delgivningskvittot när ni tagit emot detta beslut. Beslutet kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga.

§ 128 forts.

Motivering av beslut

Höga temperaturer

Vid problem med höga temperaturer inomhus kan luften bli torr vilket påverkar andningsvägarna samt att allmänsymptom som att känna sig ”tung i huvudet”, illamående och huvudvärk kan uppstå. Om man blir utsatt för hög värme under en längre tid som t.ex. vid värmeböljor kan även hjärt- och kärlsjukdomar förekomma som ett resultat av värmen. I hållande värme kan medföra olika stora risker för olika individer och små barn hör till en grupp som har nedsatt förmåga att reglera kroppstemperaturen.

Fönster som utsätts för solstrålning kan bidra till att temperaturen blir hög i lokaler. Solens kortvågiga strålning omvandlas till värmeenergi när den går genom fönsterglas och absorberas av väggar och föremål. Återstrålningen blir sedan långvågig vilken inte direkt kan passera genom ett fönsterglas. Detta fenomen kallas för växthuseffekten och förklarar varför det kan bli varmare inomhus än utomhus. För att hindra dessa kortvågiga solstrålar från att komma in är det effektivaste skyddet att ha utvändigt solavskärmning men det finns också speciella typer av fönsterglas.

Av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (FoHMFS 2014:7) framgår att resultat från indikerande mätningar av temperatur inomhus som ligger över 26 °C under sommaren visar på behov av fortsatt utredning alternativt behov av åtgärder för att sänka temperaturerna. Detta under förutsättning att temperaturen inte är helt tillfällig.

Genomförd temperaturmätning på förskolan

Under sommaren 2020 gjorde ni en temperaturmätning under ungefär 18 dagar totalt i augusti månad. Mätning genomfördes i tre olika lokaler på förskolan. En del av det redovisade materialet från temperaturmätningen är svår att tyda och ligger därför inte till grund för detta beslut. När mätningen genomfördes växlade vädret från soligt till molnigt och ibland även regn.

Genomförd mätning visar att temperaturerna under perioden varierar mellan 21-38 °C inomhus när det under samma period är 17-30 °C utomhus. När mätningen genomfördes i rum 4 var persiennerna neddragna hela tiden och trots detta mättes temperaturer på upp till 36-38 °C under en dag. Under minst sju av de 18 dagarna noterar vi att temperaturen inomhus ligger över 26 °C i ett eller flera av rummen.

Utifrån resultatet från temperaturmätningen bedömer vi att redovisade inomhustemperaturer är höga och inte helt tillfälliga. Vi anser det därför rimligt att ställa krav på åtgärder för att sänka inomhustemperaturen på Violens förskola.

§ 128 forts.

Redovisade åtgärder för att sänka temperaturen i förskolans lokaler

Under våren 2021 har ni redovisat att den höga inomhustemperaturen i förskolans lokaler troligt beror på att förskolans lokaler är i paviljonger med platta tak, men även att den tilluft som dras in i lokalerna är varm i sig. Ni har även redovisat att verksamheten behöver säkerställa att solen inte lyser rakt in i förskolans lokaler.

Ni har redovisat två dokument för oss som är tänkt att visa hur inomhustemperaturen ska kunna sänkas i förskolans lokaler vid varma perioder samt att förtydliga vilka rutiner förskoleverksamheten själva måste ha för att tillgodose skydd mot solbestrålning och höga temperaturer. Dokumenten skickades in till oss den 30 april 2021 och är en del av ett arbetsmaterial som ni har avsett att förtydliga. Dokumenten heter *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder* och *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har granskat dokumenten och vi anser att det är rimligt att ställa krav på att Violens förskola minst ska arbeta utifrån dessa två dokument under sommaren 2022. I det fall ni anser att ytterligare åtgärder krävs för att sänka inomhustemperaturen, så bör lämpligen även dessa vidtas.

Uppföljning av rutiner och arbetssätt

Arbetssätten som ni redovisade i de två dokumenten är framtagna under våren 2021 och är, vad vi kan förstå, än så länge inte praktiskt prövade.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser därför att det är rimligt att ställa krav på att ni efter sommaren 2022 ska redovisa hur och om rutiner och åtgärder har fungerat. Som en del av uppföljningen anser vi det rimligt att ni ska genomföra dagliga indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma, och att mätningen ska genomföras när förskolan är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022. Vi anser det även rimligt att redovisningen från temperaturmätningen ska innehålla uppgifter om i vilka rum som mätningen genomförts, mätdatum, uppmätta temperaturer inomhus, uppmätta temperaturer utomhus, väderlek och annan relevant information vid mättillfället (t.ex. molnigt, soligt).

Vi bedömer det som rimligt att ni senast den 30 oktober 2022 redovisar resultatet från temperaturmätningarna, tillsammans med en generell utvärdering om hur verksamheten upplever att era rutiner beskrivna i dokumenten har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts fram till 31 augusti 2022. Detta för att miljö- och hälsoskyddsnämnden ska kunna bedöma om åtgärderna enligt tidigare nämnda dokument haft effekt eller om fler åtgärder behöver utföras för att sänka inomhustemperaturen på Violens förskola.

§ 128 forts.

Förenat med vite

Miljö- och hälsoskyddsnamnden anser det som rimligt att beslutspunkterna 3 och 4 ovan förenas med ett vite eftersom ni inte följde vårt beslut från juni 2021 där vi ställt krav på liknande undersökningar och redovisningar.

Miljö- och hälsoskyddsnamnden anser att det är mycket angeläget att av er redovisade åtgärder vidtas och sedan utvärderas. Vi anser det inte rimligt att utvärderingen ska vänta fler år och bedömer det därför rimligt att förena punkt 3 och 4 med vite om 50 000 kronor respektive 20 000 kronor.

Lagstöd

Av 2 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) följer att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kraven i ovan nämnda lagstöd gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Detta följer av 2 kap. 7 § miljöbalken.

Av 9 kap. 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Av 26 kap. 21 § miljöbalken följer att tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

§ 128 forts.

Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Beslut och förelägganden enligt miljöbalken får förenas med vite, enligt 14 § 26 kap miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

Under 2020 gjorde miljö- och hälsoskydds nämnden en inspektion på Violens förskola. Vid inspektionen noterades avvikelser gällande bland annat höga inomhustemperaturer.

Krav sommaren 2020

Till följd av avvikelserna gällande solskydd utomhus och höga temperaturer inomhus ställde vi krav på att ni skulle redovisa hur ni säkerställde att det fanns fungerande solskydd på förskolans utegård under sommaren 2020 och att det skulle göra indikerande kontrollmätningar av inomhustemperaturen under sommaren 2020. Mätningen skulle göras under tio dagar i juni, juli eller augusti 2020 och visa i vilka rum mätningen har utförts, mät datum temperaturer (ute och inne), väderlek vid mättillfället och annan eventuell annan information. Resultatet redovisades för oss i april 2020. Resultatet från temperaturmätningen, tillsammans med kontakt med er under 2020-2021 ligger till grund för det här beslutet.

Krav sommaren 2021

I början av sommaren 2021 ställde vi krav på att ni, liksom i detta beslut, skulle arbeta utifrån de två redovisade dokumenten och genomföra temperaturmätningar i förskolans lokaler under sommaren 2021. Resultatet från temperaturmätningen och en generell utvärdering skulle sedan redovisas för oss senast den 30 oktober 2021.

I mitten av november 2021 hade vi ännu inte fått ta del av underlaget enligt ovan. Vid kontakt med er meddelade ni att det varken utförts någon temperaturmätning eller upprättats någon generell utvärdering efter sommaren 2021 för Violens förskola. Vidare fick vi informationen att ytterligare friskluftsintag samt AC kan behövas för att få en jämnare temperaturkurva.

Information

Mätning av temperatur

Redovisning av temperatur utomhus kan ske genom faktiskt mätning av temperatur utomhus på vid förskolan (notera då även om temperaturen mäts i skugga eller i direkt sol) eller genom avläsning hos SMHI eller liknande väderinformatör.

§ 128 forts.

En indikerande mätning kan enligt Folkhälsomyndigheten utföras med en lufttermometer men det är oftast bäst att använda en registrerande lufttemperaturmätare (logger).

Luftkvalitet i förskolan

Miljö- och hälsoskydds nämnden vill informera er om att en lösning för att sänkta temperaturen inne i förskolans lokaler inte får ske på bekostnad av att ha en fungerande ventilation inne i förskolans lokaler. Det är upp till er att visa att era rutiner och arbetssätt även säkerställer en god luftkvalitet inomhus i samtliga lokaler och inte bara i de rum som har fönster mot skuggsidan. Ventilation syftar även till att vädra ut emissioner från inredning och byggmaterial samt eventuell radongas.

Uppföljning

Uppföljning kommer att ske efter den 30 oktober 2022.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-12-01 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 129

Krav förenat med vite på temperaturmätning inomhus och redovisning av uppgifter för Kristinesläotts förskola Fredstiden 2

Dnr M-2020-970

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att Falkenbergs kommun, genom barn- och utbildningsnamnden, org. nr 212000-1231, såsom verksamhetsutövare på Kristinesläotts förskola på aktuell fastighet, ska göra följande:

1. Under sommarhalvåret 2022 minst följa de åtgärder som ni redovisat för oss den 30 april 2021 som arbetsmaterial i dokumenten:
 - a. *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder*
 - b. *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*
2. Genomföra indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma. Den indikerande mätningen ska genomföras dagligen när verksamheten är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022.
3. Resultatet från temperaturmätningen ska redovisas skriftligt och innehålla uppgifter om:
 - a. I vilka rum som mätningen genomförts
 - b. Mätdatum
 - c. Uppmätta temperaturer inomhus
 - d. Temperatur utomhus
 - e. Väderlek och annan relevant information vid mättillfället (t.ex. molnigt, soligt)
4. Redovisa en skriftlig generell utvärdering om hur verksamheten har upplevt att rutiner och åtgärder i punkt 1 har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts mellan den 1 juni fram till 31 augusti 2022 när verksamheten varit öppen.

Punkt 3 och 4 ska redovisas till oss senast den 30 oktober 2022.

Punkt 3 förenas med vite om 50 000 kronor och punkt 4 förenas med ett vite om 20 000 kronor.

Skriv under och skicka tillbaka det bifogade delgivningskvittot när ni tagit emot detta beslut. Beslutet kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga.

§ 129 forts.

Motivering av beslut

Höga temperaturer

Vid problem med höga temperaturer inomhus kan luften bli torr vilket påverkar andningsvägarna samt att allmänsymptom som att känna sig ”tung i huvudet”, illamående och huvudvärk kan uppstå. Om man blir utsatt för hög värme under en längre tid som t.ex. vid värmeböljor kan även hjärt- och kärlsjukdomar förekomma som ett resultat av värmen. I hållande värme kan medföra olika stora risker för olika individer och små barn hör till en grupp som har nedsatt förmåga att reglera kroppstemperaturen.

Fönster som utsätts för solstrålning kan bidra till att temperaturen blir hög i lokaler. Solens kortvågiga strålning omvandlas till värmeenergi när den går genom fönsterglas och absorberas av väggar och föremål. Återstrålningen blir sedan långvågig vilken inte direkt kan passera genom ett fönsterglas. Detta fenomen kallas för växthuseffekten och förklarar varför det kan bli varmare inomhus än utomhus. För att hindra dessa kortvågiga solstrålar från att komma in är det effektivaste skyddet att ha utvändigt solavskärmning men det finns också speciella typer av fönsterglas.

Av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (FoHMFS 2014:7) framgår att resultat från indikerande mätningar av temperatur inomhus som ligger över 26 °C under sommaren visar på behov av fortsatt utredning alternativt behov av åtgärder för att sänka temperaturerna. Detta under förutsättning att temperaturen inte är helt tillfällig.

Genomförd temperaturmätning på förskolan

Under sommaren 2020 gjorde ni en temperaturmätning mellan 17 och 21 augusti vid ett eller två tillfällen per dag och mätning genomfördes i tolv olika lokaler på förskolan. När mätningen genomfördes växlade vädret från soligt till molnigt och ibland även regn. Resultatet från mätningarna visar att temperaturerna under perioden varierar mellan 23-34 °C inomhus när det under samma period var 17-35 °C utomhus. Sammanfattningsvis visar mätresultatet att temperaturen inomhus legat på 26 °C eller högre under majoriteten av dagarna, samt att de höga temperaturerna inomhus sänktes först efter några dagar med lägre utomhustemperaturer och sämre väder.

Utifrån resultatet från temperaturmätningen bedömer vi att redovisade inomhustemperaturer är höga och inte helt tillfälliga. Vi anser det därför rimligt att ställa krav på åtgärder för att sänka inomhustemperaturen på Kristineslättis förskola.

Redovisade åtgärder för att sänka temperaturen i förskolans lokaler

Under våren 2021 framförde ni att den höga inomhustemperaturen i förskolans lokaler troligen beror på att förskolans lokaler är i paviljonger med platta tak, men även att den tilluft som dras in i lokalerna är varm i sig. Luften är varm eftersom tilluften i paviljonger hämtas ofta från byggnadens tak och solen ligger

§ 129 forts.

ofta på tilluftsdonen. Ni har även redovisat att verksamheten behöver säkerställa att solen lyser rakt in i förskolans lokaler.

Ni har redovisat två dokument för oss som visar hur inomhustemperaturen ska kunna sänkas i förskolans lokaler vid varma perioder. Ni har även förtydligat vilka rutiner förskoleverksamheten själva måste ha för att tillgodose skydd mot solbestrålning och höga temperaturer. Dokumenten skickades in till oss den 30 april 2021 och är en del av ett arbetsmaterial som ni har avsett att förtydliga. Dokumenten heter *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder* och *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*.

Miljö- och hälsoskydds nämnden har granskat dokumenten och vi anser att det är rimligt att Kristinesläts förskola minst ska arbeta utifrån dessa två dokument. I det fall ni anser att ytterligare åtgärder krävs för att sänka inomhustemperaturen, så bör lämpligen även dessa vidtas.

Uppföljning av rutiner och arbetssätt

Arbetssätten som ni redovisade i de två dokumenten är framtagna under våren 2021 och är, vad vi kan förstå, än så länge inte praktiskt prövade.

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser därför att det är rimligt att ställa krav på att ni efter sommaren 2022 ska redovisa hur och om rutiner och åtgärder har fungerat. Som en del av uppföljningen anser vi det rimligt att ni ska genomföra daglig indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma, och att mätningen ska genomföras när förskolan är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022. Vi anser det även rimligt att redovisningen från temperaturmätningen ska innehålla uppgifter om i vilka rum som mätningen genomförts, mätdatum, uppmätta temperaturer inomhus, uppmätta temperaturer utomhus, väderlek och annan relevant information vid mättillfället (t.ex. molnigt, soligt).

Vi bedömer det som rimligt att ni senast den 30 oktober 2022 redovisar resultatet från temperaturmätningarna, tillsammans med en generell utvärdering om hur verksamheten upplever att era rutiner beskrivna i dokumenten har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts fram till 31 augusti 2022. Detta för att miljö- och hälsoskydds nämnden ska kunna bedöma om åtgärderna enligt tidigare nämnda dokument haft effekt eller om fler åtgärder behöver utföras för att sänka inomhustemperaturen på Kristinesläts förskola.

Förenat med vite

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser det som rimligt att beslutspunkterna 3 och 4 ovan förenas med ett vite eftersom ni inte följde vårt beslut från juni 2021 där vi ställt krav på liknande undersökningar och redovisningar.

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser att det är mycket angeläget att av er redovisade åtgärder vidtas och sedan utvärderas. Vi anser det inte rimligt att

§ 129 forts.

utvärderingen ska vänta fler år och bedömer det därför rimligt att förena punkt 3 och 4 med vite om 50 000 kronor respektive 20 000 kronor.

Lagstöd

Av 2 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) följer att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kraven i ovan nämnda lagstöd gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Detta följer av 2 kap. 7 § miljöbalken.

Av 9 kap. 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Av 26 kap. 21 § miljöbalken följer att tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Beslut och förelägganden enligt miljöbalken får förenas med vite, enligt 14 § 26 kap miljöbalken.

§ 129 forts.

Redogörelse för ärendet

Under 2020 gjorde miljö- och hälsoskydds nämnden en inspektion på Kristinesläotts förskola. Vid inspektionen noterades avvikelser gällande solskydd på förskolans utegård, tobakslagen och höga inomhustemperaturer.

Krav sommaren 2020

Till följd av avvikelserna gällande solskydd utomhus och höga temperaturer inomhus ställde vi krav på att ni skulle redovisa hur ni säkerställde att det fanns fungerande solskydd på förskolans utegård under sommaren 2020 (rutiner och fasta solskydd) och att det skulle göra indikerande kontrollmätningar av inomhustemperaturen. Temperaturmätningarna skulle genomföras inomhus i de rum där barnen stadigvarande vistas och där rummets fönster saknar markiser. Mätningen skulle ske under minst 5 dagar under juli och/eller augusti 2020 när förskolan var öppen.

Krav sommaren 2021

I början av sommaren 2021 ställde vi krav på att ni, liksom i detta beslut, skulle arbeta utifrån de två redovisade dokumenten och genomföra temperaturmätningar i förskolans lokaler under sommaren 2021. Resultatet från temperaturmätningen och en generell utvärdering skulle sedan redovisas för oss senast den 30 oktober.

I mitten av november 2021 hade vi ännu inte fått ta del av underlaget enligt ovan och kommunicerade därför inför beslut förenat med vite. Vi fick då informationen att det inte varken utförts någon temperaturmätning eller generell utvärdering efter sommaren 2021 för Kristinesläotts förskola. Vidare fick vi informationen att ytterligare friskluftsintag samt AC kan behövas för att få en jämnare temperaturkurva.

Solskydd på utegården

Den 16 september gjorde vi en oanmäld inspektion utanför Kristinesläotts förskola. Vid inspektionen kunde vi konstatera att ett nytt permanent solskydd installerats på förskolans utegård. Vid inspektionen var befintliga pergolas inte kompletterade med markistyg. Vi gör dock bedömningen att det kompletterande markistyget mest troligt tagits in när inspektionen genomfördes. Vid inspektionen var det inte längre sommar, utan snarare höst med regn och blåsig väder. Utöver detta har ni redovisat en inventering av parasoller och parasollfötter för den här förskolan. Enligt redovisningen har förskolan fått ytterligare parasoller och parasollfötter till förfogande.

Information

Mätning av temperatur

Redovisning av temperatur utomhus kan ske genom faktisk mätning av temperatur utomhus på vid förskolan (notera då även om temperaturen mätes i

§ 129 forts.

skugga eller i direkt sol) eller genom avläsning hos SMHI eller liknande väderinformatör.

En indikerande mätning kan enligt Folkhälsomyndigheten utföras med en lufttermometer men det är oftast bäst att använda en registrerande lufttemperaturmätare (logger).

Luftkvalitet i förskolan

Miljö- och hälsoskydds nämnden vill informera er om att en lösning för att sänka temperaturen inne i förskolans lokaler inte får ske på bekostnad av att ha en fungerande ventilation inne i förskolans lokaler. Det är upp till er att visa att era rutiner och arbetssätt även säkerställer en god luftkvalitet inomhus i samtliga lokaler och inte bara i de rum som har fönster mot skuggsidan. Ventilation syftar även till att vädra ut emissioner från inredning och byggmaterial samt eventuell radongas.

Uppföljning

Uppföljning kommer att ske efter den 30 oktober 2022.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-12-01 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 130

Krav förenat med vite på temperaturmätning inomhus och redovisning av uppgifter för Fajans förskola Kristinehöjd 1

Dnr M-2020-870

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att Falkenbergs kommun, genom barn- och utbildningsnamnden, org. nr 212000-1231, såsom verksamhetsutövare på Fajans förskola på aktuell fastighet, ska göra följande:

1. Under sommarhalvåret 2022 minst följa de åtgärder som ni redovisat för oss den 30 april 2021 som arbetsmaterial i dokumenten:
 - a. *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder*
 - b. *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*
2. Genomföra indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma. Den indikerande mätningen ska genomföras dagligen när verksamheten är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022.
3. Resultatet från temperaturmätningen ska redovisas skriftligt och innehålla uppgifter om:
 - a. I vilka rum som mätningen genomförts
 - b. Mätdatum
 - c. Uppmätta temperaturer inomhus
 - d. Temperatur utomhus
 - e. Väderlek och annan relevant information vid mättillfället (t.ex. molnigt, soligt)
4. Redovisa en skriftlig generell utvärdering om hur verksamheten har upplevt att rutiner och åtgärder i punkt 1 har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts mellan den 1 juni fram till 31 augusti 2022 när verksamheten varit öppen.

Punkt 3 och 4 ska redovisas till oss senast den 30 oktober 2022.

Punkt 3 förenas med vite om 50 000 kronor och punkt 4 förenas med ett vite om 20 000 kronor.

Skriv under och skicka tillbaka det bifogade delgivningskvittot när ni tagit emot detta beslut. Beslutet kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga.

§ 130 forts.

Motivering av beslut

Höga temperaturer

Vid problem med höga temperaturer inomhus kan luften bli torr vilket påverkar andningsvägarna samt att allmänsymptom som att känna sig ”tung i huvudet”, illamående och huvudvärk kan uppstå. Om man blir utsatt för hög värme under en längre tid som t.ex. vid värmeböljor kan även hjärt- och kärlsjukdomar förekomma som ett resultat av värmen. Ihållande värme kan medföra olika stora risker för olika individer och små barn hör till en grupp som har nedsatt förmåga att reglera kroppstemperaturen.

Fönster som utsätts för solstrålning kan bidra till att temperaturen blir hög i lokaler. Solens kortvågiga strålning omvandlas till värmeenergi när den går genom fönsterglas och absorberas av väggar och föremål. Återstrålningen blir sedan långvågig vilken inte direkt kan passera genom ett fönsterglas. Detta fenomen kallas för växthuseffekten och förklarar varför det kan bli varmare inomhus än utomhus.

För att hindra dessa kortvågiga solstrålar från att komma in är det effektivaste skyddet att ha utvändigt solavskärmning men det finns också speciella typer av fönsterglas.

Av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus (FoHMFS 2014:7) framgår att resultat från indikerande mätningar av temperatur inomhus som ligger över 26 °C under sommaren visar på behov av fortsatt utredning alternativt behov av åtgärder för att sänka temperaturerna. Detta under förutsättning att temperaturen inte är helt tillfällig.

Temperaturmätning

Ni har redovisat resultat från indikerande temperaturmätning på Fajans förskola. Mätningen har pågått under 10 dagars tid under juni månad 2020. Resultatet visar på temperaturer mellan 26,5-31 grader inomhus då utomhustemperaturen varierat mellan 19,1-32 grader. Även då utomhustemperaturen varit lägre, dvs. runt 19-20,5 grad har inomhustemperaturen varit mellan 26,5-28 grader. Under mätningen har vädret växlat mellan soligt och molnigt med mestadels sol. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedömer dessa inomhustemperaturer som höga och inte helt tillfälliga vilka kräver åtgärder för att sänkas. Vi anser det därför rimligt att ställa krav på åtgärder för att sänka inomhustemperaturen på Fajans förskola

Redovisade åtgärder för att sänka temperaturen i förskolans lokaler

Ni har själva angivit att ni behöver utföra åtgärder för att sänka inomhustemperaturen på Fajans förskola sommartid. Ni har redovisat två dokument för oss som visar hur inomhustemperaturen ska kunna sänkas i förskolans lokaler vid varma perioder. Ni har även förtydligat vilka rutiner förskoleverksamheten själva måste ha för att tillgodose skydd mot solbestrålning och höga temperaturer. Dokumenten skickades in till oss den 30 april 2021 och

§130 forts.

är en del av ett arbetsmaterial som ni har avsett att förtydliga. Dokumenten heter *Tillvägagångssätt ventilation vid varma perioder* och *Rutiner för förskoleverksamhet utifrån solbestrålning och högre temperaturer*.

Miljö- och hälsoskydds nämnden har granskar dokumenten och vi anser att det är rimligt att Fajans förskola minst ska arbeta utifrån dessa två dokument under sommaren 2022. I det fall ni anser att ytterligare åtgärder krävs för att sänka inomhustemperaturen, så bör lämpligen även dessa vidtas.

Uppföljning av rutiner och arbetssätt

Arbetssätten som ni redovisade i de två dokumenten är framtagna under våren 2021 och är, vad vi kan förstå, än så länge inte praktiskt prövade.

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser därför att det är rimligt att ställa krav på att ni efter sommaren 2022 ska redovisa hur och om rutiner och åtgärder har fungerat. Som en del av uppföljningen anser vi det rimligt att ni ska genomföra daglig indikerande temperaturmätningar i de rum i förskolan där barnen vistas och som tidigare upplevts som varma, och att mätningen ska genomföras när förskolan är öppen mellan den 1 juni och 31 augusti 2022. Vi anser det även rimligt att redovisningen från temperaturmätningen ska innehålla uppgifter om i vilka rum som mätningen genomförts, mätdatum, uppmätta temperaturer inomhus, uppmätta temperaturer utomhus, väderlek och annan relevant information vid mättillfället (t.ex. molnigt, soligt).

Vi bedömer det som rimligt att ni senast den 30 oktober 2022 redovisar resultatet från temperaturmätningarna, tillsammans med en ny generell utvärdering om hur verksamheten upplever att era rutiner beskrivna i dokumenten har fungerat och hur inomhusmiljön i förskolans lokaler har upplevts fram till 31 augusti 2022. Detta för att miljö- och hälsoskydds nämnden ska kunna bedöma om åtgärderna enligt tidigare nämnda dokument haft effekt eller om fler åtgärder behöver utföras för att sänka inomhustemperaturen på Fajans förskola.

Förenat med vite

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser det som rimligt att beslutspunkterna 3 och 4 ovan förenas med ett vite eftersom ni inte följde vårt beslut från juni 2021 där vi ställt krav på liknande undersökningar och redovisningar.

Miljö- och hälsoskydds nämnden anser att det är mycket angeläget att de av er redovisade åtgärder vidtas och sedan utvärderas. Vi anser det inte rimligt att utvärderingen ska vänta fler år och bedömer det därför rimligt att förena punkt 3 och 4 med vite om 50 000 kronor respektive 20 000 kronor.

Lagstöd

Av 2 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) följer att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

§ 130 forts.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kraven i ovan nämnda lagstöd gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Detta följer av 2 kap. 7 § miljöbalken.

Av 9 kap. 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Av 26 kap. 21 § miljöbalken följer att tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Beslut och förelägganden enligt miljöbalken får förenas med vite, enligt 14 § 26 kap miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen utförde en inspektion den 1 april 2020 då vi noterade avvikelser gällande bland annat inomhustemperatur efter att personalen informerat oss om att det blir obehagliga temperaturer i förskolans lokaler sommartid. Vi informerade om avvikelserna i inspektionsrapport därefter och i den nämnde vi även ett pågående ärende som handläggs parallellt med detta angående bristfällig ventilation (M-2016-812). Vi meddelade att

§ 130 forts.

situationen med värme i lokalerna under sommarhalvåret skulle kunna ha ett samband med den bristande ventilationen.

Krav sommaren 2020

Vi fattade beslut den 2 juni 2020 där vi skrev ett föreläggande om att ni bland annat skulle utföra en indikerande kontrollmätning av inomhustemperatur samt redovisa dessa till oss. Ni redovisade senare ett resultat från en temperaturmätning den 24 augusti 2020. Resultatet från temperaturmätningen samt kontakt med er, i huvudsak via Karin Jonson, ligger till grund för aktuellt beslut.

Krav sommaren 2021

I början av sommaren 2021 skrev i vi ett föreläggande om att ni, liksom i detta beslut, skulle arbeta utifrån de två redovisade dokumenten och genomföra temperaturmätningar i minst det stora rummet med fönster i taket i förskolans lokaler, under sommaren 2021. Resultatet från temperaturmätningen och en generell utvärdering skulle sedan redovisas för oss senast den 30 oktober.

I mitten av november 2021 hade vi ännu inte fått ta del av underlaget enligt ovan och efterfrågade därför materialet. Vi fick då ta del av er generella utvärdering från Fajans förskola, samt informationen om att det inte utförs någon temperaturmätning under sommaren 2021 på Fajans förskola.

Information

Mätning av temperatur

Redovisning av temperatur utomhus kan ske genom faktiskt mätning av temperatur utomhus på vid förskolan (notera då även om temperaturen mäts i skugga eller i direkt sol) eller genom avläsning hos SMHI eller liknande väderinformatör.

En indikerande mätning inomhus kan enligt Folkhälsomyndigheten utföras med en lufttermometer men det är oftast bäst att använda en registrerande lufttemperaturmätare (logger).

Luftkvalitet i förskolan

Miljö- och hälsoskydds nämnden vill informera er om att en lösning för att sänkta temperaturen inne i förskolans lokaler inte får ske på bekostnad av att ha en fungerande ventilation inne i förskolans lokaler. Det är upp till er att visa att era rutiner och arbetssätt även säkerställer en god luftkvalitet inomhus i samtliga lokaler och inte bara i de rum som har fönster mot skuggsidan. Ventilation syftar även till att vädra ut emissioner från inredning och byggmaterial samt eventuell radongas.

§ 130 forts.

Uppföljning

Uppföljning kommer att ske efter den 30 oktober 2022.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-12-01 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 131

Förbud mot utsläpp av avloppsvatten

Torstorp X:X

Dnr M-2021-1901

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att förbjuda dig, NN, så som fastighetsägare, att släppa ut avloppsvatten från WC och BDT till befintlig avloppsanläggning på fastigheten Torstorp X:X från och med **30 november 2022**.

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar samtidigt att upphäva tillstånd till anordnande av enskild avloppsanläggning, beslut 2003-09-15 med diarienummer 2003-1177/2.

Skriv under och skicka tillbaka det bifogade delgivningskvittot när du har tagit emot detta beslut. Beslutet kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga.

Motivering av beslut

Vid tillsyn av avloppsanläggningen för rening av avloppsvatten från fastigheten Torstorp X:X sågs indikationer på att rening av avloppsvatten är otillräcklig och att utsläppet kan innebära en risk för människors hälsa och miljön.

Vid inspektionstillfället stod vattennivån över både in- och utlopp i de två slamavskiljarna och i fördelningsbrunnen. Luftningsrören gick inte att inspektera då de var för höga. Detta indikerar att infiltrationsbädden är vattenfylld vilket innebär att rening av avloppsvatten inte kan ske i en meter omättad zon vilket krävs för tillräcklig fastläggning av näringsämnen och rening av smittspridande bakterier.

Vi bedömer att den avloppsanläggning som finns på din fastighet inte renar avloppsvatten tillräcklig avseende organiskt material, smittämnen, fosfor och kväve. Ett otillräckligt renat avloppsvatten kan orsaka skada genom:

- att förorena dricksvattentäkter och/eller badvatten
- att bidra till övergödning av vattendrag, sjöar och kustvatten
- att läkemedel och hushållskemikalier leds ut i naturen.

Nuvarande hantering av avloppsvatten på din fastighet innebär därmed en risk för människors hälsa och miljön. Det är ditt ansvar som fastighetsägare att det avloppsvatten som släpps ut renas och tas hand om på ett sätt som inte kan orsaka skada på människors hälsa eller miljön. Vi anser att det är rimligt att förbjuda nuvarande hantering av avloppsvatten från fastigheten och vi bedömer även att det inte finns några hinder att genomföra åtgärder till en rimlig kostnad inom den angivna tidsramen.

§ 131 forts.

Inför beslutet har ni haft möjlighet att yttra er över uppgifterna i ärendet. Inget yttrande har kommit in. Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar även att upphäva tillståndet beslut Dnr. 2003-1177/2 med stöd av 24 kapitlet 3 § 3 p ”om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit någon olägenhet av väsentlig betydelse som inte förutsågs när verksamheten eller åtgärden tilläts”.

Lagstöd

Beslut fattas med stöd av miljöbalken (1998:808)

- Enligt 2 kapitlet 3 § ska den som släpper ut avloppsvatten utföra de skyddsåtgärder som krävs för att förebygga, hindra eller motverka att utsläpp medför skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön.
- Enligt 2 kapitlet 7 § gäller kraven i 2-5 §§ och 6 § i den utsträckning de inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärden och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder.
- Enligt 9 kapitlet 7 § ska avloppsvatten avledas, renas eller omhändertas så att det inte uppstår olägenhet för människors hälsa eller miljön. För detta ändamål ska lämplig avloppsanläggning eller andra inrättningar utföras.
- Enligt 24 kapitlet 3 § 3 p får tillsynsmyndigheten helt eller delvis återkalla ett tillstånd enligt balken och förbjuda fortsatt verksamhet om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit någon olägenhet av väsentlig betydelse som inte förutsågs när verksamheten eller åtgärden tilläts.
- Enligt 26 kapitlet 9 § får miljö- och hälsoskyddsförvaltningen besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken ska följas.

Beskrivning av ärendet

Den 28 oktober 2021 gjorde miljö- och hälsoskyddsförvaltningen ett tillsynsbesök på fastigheten Torstorp X:X. Syftet med tillsynen var att kontrollera den avloppsanläggning som finns för rening av avloppsvatten från fastigheten. Efter besöket skickades en inspektionsrapport ut där du hade möjlighet att yttra dig inför beslutet.

Information om du vill installera en godkänd avloppsanläggning

För att få fortsätta släppa ut avloppsvatten från fastigheten måste du installera en godkänd anläggning för rening av avloppsvatten. För att få göra det måste du ha tillstånd från miljö- och hälsoskydds nämnden. Ansökan om tillstånd ska göras i god tid innan arbetet ska börja. Du kan läsa mer om tillståndsprocessen och hitta ansökningsblanketter på vår hemsida kommun.falkenberg.se.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-11-29 lämnat förslag på beslut i ärendet.

§ 131 forts.

Ordförande Bengt Hackberg (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med tillägg att nu gällande tillstånd upphävs.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt Bengt Hackbergs förslag.

§ 132

Uppföljning av budget och verksamhetsplan januari – november 2021

Dnr M-2020-916

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att lägga redovisning av budget och verksamhetsplan för perioden januari – november 2021 till handlingarna.

Redogörelse för ärendet

Miljö- och hälsoskydds nämnden har tagit del av uppföljning för perioden januari till november i för ändamålet upprättade matriser.

Periodens ekonomiska resultat

Resultatet för perioden visar ett överskott på 951 tkr. Nämnden erhöll under året 461 tkr för tillfälliga smittskyddsåtgärder. De tillsammans med minskade kostnader p.g.a. pandemin och vakanta tjänster har bidragit till att överskottet är så pass stort.

Förvaltningen väntar en del större fakturor under december månad till exempel årsavgift för vårt verksamhetssystem Vision. Så överskottet förväntas minska innan bokslutsåret är till ända.

Måluppfyllelse

Periodisk (planerad) tillsyn ligger mycket bra till enligt tillsynsplan och den sammantagna siffran är 94 %. När det gäller den löpande tillsynen ligger alla enheter mellan 75–108% och sammantaget ligger enheterna på 96 %.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse uppdaterad 2021-12-06 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 133

Översyn av timtaxa inför 2022 inom miljö- och hälsoskyddsnamndens verksamhetsområde

Dnr M-2021-2969

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att ändra timtaxan för myndighetsutövning avseende taxa för miljöbalken, taxa för livsmedelslagen, taxa för strålskyddslagen, taxa för lagen om internationella hot mot människors hälsa, lagen om foder och animaliska biprodukter samt för uppdragsverksamhet i enlighet med i taxorna föreskriven beräkningsmodell.

Detta innebär att timtaxan för de olika områdena förändras enligt följande

	2021	2022
Miljöbalken	1058	1086
Livsmedelslagen		
– Offentlig kontroll	1236	1268
– Inte ursprungligen planerad offentlig kontroll	1022	1049
Strålskyddslagen	1058	1086
Lagen om internationella hot mot människors hälsa	1058	1086
Lagen om foder och animaliska biprodukter	1058	1086
Uppdragsverksamhet	1058	1086

Motivering av beslut

I beräkningen av årliga procentsatsen för justering av timavgiften inom aktuella avgiftsområden skall 25 % motsvaras av konsumentprisindex och 75 % motsvaras av löneökningarna.

Ingångsvärdena för beräkning av procentsatsen för justering av timavgifterna till 2022 är att konsumentprisindex har ökat med 2,8 % (oktober månad) och löneökningarna har varit 2,56 %. Beräkningen ger att den procentsats som skall användas är 2,62 %.

Redogörelse för ärendet

Översyn av timtaxan för myndighetsavgifter inom rubricerade områden skall utföras varje år för att korrigera värdet mot konsumentprisindex och ökning i löner för perioden. Denna beräkning skall utföras efter oktober månads utgång och görs i enlighet med rubricerade taxor, där miljö- och hälsoskyddsnamnden bemyndigas av kommunfullmäktige att varje år göra en justering av timtaxans storlek.

§ 133 forts.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-11-24 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 134

Tillsyns- och kontrollplaner för perioden 2022-2024

Dnr M-2021-2970

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar anta de av förvaltningen redovisade planerade och händelsestyrda tillsynsplanerna och lägga dem till handlingarna. Nämnden kommer efter genomfört bokslut ta ställning till om planerna ska revideras med hänsyn till rådande pandemi.

Redogörelse för ärendet

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har genom sina enheter under hösten tagit fram förslag till tillsyns- och/eller kontrollplaner för verksamhetsperioden 2022-2024. Planerna omfattar den tillsyn som skall utföras framför allt inom livsmedelstillsynen, miljöbalkstillsynen, strålskyddslagen och tobakslagen.

Planerna har sin utgångspunkt utifrån ett normalläge och redovisar där den tänkta planerade tillsynen på kända objekt, geografiska områden eller branscher, samt den händelsestyrda tillsynen som vanligtvis inträffar under ett år. Den sistnämnda händelsestyrda tillsynen är att betrakta som en mer eller mindre kvalificerad gissning över vilka ärenden som kommer in till myndigheten under året. Enheterna kommer utifrån respektive års behov göra en periodisering då man beräknar att ha utfört respektive tillsynsbeting.

Med bakgrund av den nu pågående och pandemin kan det efter genomfört bokslut för 2021 utvärderas om vi behöver justera de nu förslagna operativa insatserna. Det är lite för tidigt idag att göra detta, men vi ska ha med oss detta i tankarna inför början av 2022.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-11-24 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 135

Intern kontroll för verksamhetsåret 2022

Dnr M-2021-3009

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att anta upprättat förslag på internkontrollplan för verksamhetsåret 2022.

Redogörelse för ärendet

Förvaltningen har redovisat en riskanalys och utifrån den har sedan ett förslag på internkontrollplan upprättats. Totalt har 15 olika processer identifierats och bedömts. Riskanalysen har skett enligt den modell som kommunledningsförvaltningen anvisat. Av riskanalysen framgår att fyra processer har identifierats med hög risk och fyra med medel risk. Av dessa har sedan tre processer valts för intern kontroll under 2022. I riskanalysen redovisas hur vi bedömt alla punkter som innebära en hög eller medel risk.

Jämfört med planen för 2021 så ersätts kontrollpunkten om gallring av känsliga uppgifter ur vårt tillsynsregister med en punkt om att åtgärder vidtas när avvikelser/brister upptäcks.

Förslag och yrkanden

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i tjänsteskrivelse 2021-12-01 lämnat förslag på beslut i ärendet.

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 136

Delegationsbeslut november 2021

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden lägger redovisningen av följande delegationsbeslut till handlingarna.

§ 137

Kurser och konferenser

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att nämndens ledamöter ges möjlighet att delta på Miljömålskonferensen den 28 januari 2022 som Länsstyrelsen i Hallands län arrangerar digitalt.
